

BO

TAAL NEDERLANDS / VLAAMS

Belgen hebben een andere middag dan Nederlanders

Als je werk 'enerverend' is, is het dan 'zenuwslopend' of 'spannend'? Dat hangt af van aan welke kant van de grens je woont. Bij de Belgen betekent het net iets anders dan bij ons. **Miet Ooms schreef het praktische boek *Buurtaal***, over de verschillen tussen het Nederlands en het Vlaams.

Marleen van Wesel

Bergen op Zoom

Ik zat eens op een congres in Nederland, om drie uur in de namiddag, toen ik een sms kreeg van een Nederlands radioprogramma, met een vraag voor de uitzending van 'deze middag', vertelt Miet Ooms. „Die kans is voorbij”, dacht ik. Tot ik me realiseerde dat het een bericht was van een Nederlander én dat het pas vijf minuten geleden gestuurd was.”

Belgische middagen duren een stuk korter: tot 13.00, hooguit 14.00 uur. Daarna begint de namiddag. En om de verwarring compleet te maken, noemen ze de periode tussen 9.00 en 12.00 uur de voormiddag.

Over zulke verschillen tussen Belgisch-Nederlands en Nederlands-Nederlands schreef de Belgische vertaler en variatilinguïst Miet Ooms het boek *Buurtaal*.

Ooit was er een duidelijke norm: de taal uit de Randstad gold overal als correct en beschaafd. „In de jaren zestig en zeventig werd het taalgebruik in Nederland informeler. En in Vlaanderen kwam er vanaf de tweede helft van de jaren tachtig eindelijk oog voor typisch Belgisch taalgebruik. Soms ligt de discussie nog steeds gevoelig, het idee dat typisch Belgisch afgeleerd moest worden. Tien jaar geleden was er nog geen ruimte voor dit boek.”

Behalve ruimte, merkte ze ook dat er een vraag ontstond. „Bedrijven beseffen dat er verschillen zijn, maar er was nog geen boek of website waar ze gestructureerd naast elkaar stonden.”

Buurtaal bevat praktische lijstjes en taalkaartjes, waarop te zien is in welke gebieden bijvoorbeeld het woord 'kleedje' gebruikelijker is dan 'jurk', maar ook een korte geschiedenis van de Nederlandse taal en Ooms gaat in op cultuurverschillen. Handig voor professionals die schrijven voor het hele taalgebied. „En eigenlijk voor alle mensen met contacten over de grens. Want misverstanden zijn vaak leuk en grappig, maar het kan ook heel vervelend worden.”

De grappigste zijn de zogenaemde valse vrienden, die aan de andere kant van de grens net iets anders betekenen, zoals 'middag'. „Toen een Nederlandse interviewer mij eens vroeg of ik mijn werk voor de Taaltelefoon, de taaladviesdienst van de Vlaamse overheid, niet geweldig 'enerverend' vond, realiseerde ik me nog net op tijd dat dat in Nederland niet 'zenuwslopend', maar ook 'span-

nend' kan betekenen. Of als je na een sollicitatie bij een Vlaams bedrijf te horen krijgt: 'Uw kandidatuur werd weerhouden', dan ben je vaak juist wél aangenomen. Echt vervelend, zeker voor professionals, zijn de kleine verschillen. Lidwoorden en meervoudsvormen. Daarbij is het niet zo dat iemand je niet begrijpt, maar wel dat je in de ogen van de ander een fout maakt. Zelf schrijf ik regelmatig technische vertalingen en aan 'de filter' of 'het filter' kan ik vaak goed zien of een gebruiksaanwijzing door een Nederlander of een Belg geschreven is.”

Soms ligt de scheidslijn niet precies bij Putte, Essen of Hazeldonk. „Ge' is in Brabant natuurlijk ook bekend, maar wel als marker van dialect. Helemaal uitwisselbaar met het Vlaamse 'ge' is het niet, dat hoort namelijk echt bij de informele spreektaal.”

Echt Nederlandse woorden zijn 'hartstikke' en 'nou'. „En geen enkel

ander land scheldt zo prominent met ziektes. Voor ons klinkt dat eerder vreemd of lachwekkend.”

Ook dat is in *Buurtaal* te vinden. „Vertalers van ondertiteling bij misdaadseries of young adult-boeken hebben die woordenschat nodig. Anders missen ze het juiste effect.”

Met vloeken moet je juist bij een Nederlands publiek oppassen. „Belgen schelden, net als de rest van West-Europa, over God en Jezus. Als je boos bent, schop je nu eenmaal tegen alles wat heilig is. In Nederland vind je allerlei religieuze kluwens, waar zulke godsbenamingen een zonde zijn. Bij een enquête over scheldwoorden ontvingen we van verschillende Nederlanders reacties dat ze het niet aankonden. In België heeft dat die lading niet zo. België is voor het grootste deel katholiek. Niet dat we allemaal zo vroom en religieus zijn, maar de bijbehorende woordenschat kom je wel overal tegen. Zoals 'zalig', wat in Vlaanderen ook 'heer-

▲ **Miet Ooms: „Bedrijven beseffen dat er verschillen zijn, maar er was nog geen boek of website waar ze gestructureerd naast elkaar stonden”**

FOTO: IFPHOTOGRAPHY

Helemaal uitwisselbaar is 'ge' niet

– Miet Ooms

▲ **Buurtaal bevat onder meer praktische lijstjes en taalkaartjes.**

lijk' of 'super' betekent. Ook jongeren zeggen: een zalig kerstfeest!”

■ *Buurtaal*, uitgegeven door Sterck & De Vreese, kost 22,50 euro.
■ Miet Ooms schrijft over de verschillen tussen het Nederlands en het Vlaams op taalverhalen.be